

Institutiones Dialecticæ

Dieterich, Conrad

Giessæ Hessorum, 1611

Caput XXV. Dissimilia sunt argume[n]ta comparata, quorum qualitas est diversa (dissimilis, non eadem, non una).

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56580](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56580)

petita, ut: Pl. 8. 7. *Omnia subiecisti sub pedes eius*
& boves universos: insuper & pecora campi: volucres
& pisces maris. Unde Papistæ inferunt: Homines
seculo viventes sunt sicut pecora campi: anima in purgato-
rio sunt sicut volucres caeli. Ergo Papa data est potestas
hominibus mundanos, animas purgatorii, & beatos in caelo
possit eos Canonizare.

Hæc de Similibus: Restant Dissimilia.

CAPUT XXV.

I. **D**ISSIMILIA sunt argumeta comparata, quorum qualitas est diversa (dissimilis, non eadem, non una.)

[Vox Diversa hoc loco non est notio secunda, hoc est accipitur sicut supra c. 14. Vbi peculiarem Dissimilitudinem categoriam denotat; sed ut notio prima, & denotat quod vox alia, non una, non eadem. Quia alia quæ siue affectio in eo est quod arguit, alia in eo quod arguitur. Quomodo verò dissimilia & diversa differant, vid. alibi loc. Disparia quoque affinia sunt Dissimilibus, quia in habitu una consideratur. Differunt aliâs quantitate quali. Disparata etiam coincidunt, cum Similibus & Dissimilibus. Differunt autem comparationis defectu. Si multa simul simpliciter considerata sunt disparata: Si comparationem à Quali vel Similibus, vel Dissimilibus cedunt. Libav. fol. 355.]

2. Notæ Dissimilitudinis contrariæ sunt. I. Dissimilis: dispar: differens: aliter: aliud: secus: discrepans: aliter. II. Negatio Similitudinis: ut, non similis: non eadem (scilicet qualitate.) III. Veritas dissimilitudinem significantia: ut, non similes: non congruo: non respondeo: non quadro.

Exempla inventionis Dissimilitudinis contractæ.

Dissimilia	Tertium	Dissimilia.
Christus	Ovium cura	Mercenarii.
Sapiens	mutabilitas	Luna.
Deus	mendacium	Homo.
Reges gentium	Dominatio	Apostoli.

Enunciantur eadem axiomaticè hunc in modum.
 Dispar est cura ovium Christi & Mercenariorum. Dissimilis est Luna mutabilitas sapientis constantia. Non similis est Deus hominibus in mendacio. Reges gentium dominantur, vos autem non sic.

Sic, Deus quis similis sit tibi? Psal. 71. 19. Quis in nubibus æquabitur Domino? Psal. 86. Stella differte à stellâ in claritate, 1 Cor. 15. 41. Dispares mores disparia studia sequuntur, Cic. Aliud est maledicere, aliud accusare, idem. Non eadem mea, quæ vestra sunt cogitationes, Esai. 55. Paulò secus à me atq; ab illo partitæ sunt.

3. Notæ dissimilitudinis explicatae sunt: Non ut-ita: non sicut hoc-ita illud: non quemadmodum-sic: non talis-qualis: non tam-quam, &c.

Exempla Dissimilium Explicatorum.

Dissimilia	Tertium	Dissimilia.
Equi	anteponere	amici.
Deus	miseriordia	homo.
Abrahamus	Christum interficere	Judai.
Peccare	facilitas	à peccatis emergere.

Eadem plenius axiomaticè sic enunciantur. Non quemadmodum equis vetulis solemus anteponere teneros? Sic amici novi anteponendi veteribus. Non ut Deus misericors est, ita & homo. Non ut Judai querebant Christum interficere, ita & Abrahamus. Non sicut peccare facile est, ita facile est à peccatis emergere.

Sic. Non sicut delictum, ita & donum: & non sicut per unum peccatum, ita & donum, Rom. 5. Non qualis est solis

solis occasus & ortus, talis etiam est hominum. Non [Mut
 bonus Poëta Catullus fuit, quàm Cicero Orator p[ro]militer c
 Interdum tamen ponuntur sine notis: ut, Val[er]ia, ali
 bent foveas suas & volucres cœli nidos: Filius autem III.
 nis non habet, ubi caput suum reclinet, Matth. 8. 20. ut, Si bon
 vus in cœlo cognovit tempus suum: populus autem mercenarius
 cognovit iudicium Domini. Jerem. 8. 7. — Faci [Inep
 scensus Averni: Sed revocare gradum superasq[ue] narius co
 dere ad auras, Hoc opus hic labor est. Hacte

Sic & quæstiones dubiæ è Dissimilibus Syllog[is] TA a pr
 disputantur, ut: Non quæ ratio est piorum, eadem est
 impiorum. Quia hi tanquam à vento turbantur: d
 tanquam palma virescunt. Christus non est Mercen
 Quia Mercenarius veniente Lupo fugit ac deserit oves I.
 stus verò animam suam dat pro ovibus. Princeps non
 exhauriat subditos. Quia dissimilis est lupo, Præcep
 crudeliter tractet discipulos. Quia secus se habet ac
 rus. Dissimilium sunt hi CANONES.

I. Dissimilium dissimilis est ratio.

II. De dissimilibus diversum est iudicium.

III. Si dissimilium unum sit, non est
 terum, ut, Si bonus pastor non ut mercenarius
 oves deserit, certè nec ipse deserendus erit. Arg
 mum. Ergo. Conjux non est instar mancipii, hanc ipsa
 quo maritus habeat jus vitæ & necis. Ergo
 est habenda.

ELENCHUS

Dissimilium committitur I. Cùm adhibentur
 Dissimilia, quæ tamen non sunt, ut: Pontifex Romanus
 non agit ut lupo ovinâ vestitus. Ergò non est interpretandus
 sed ut pastor sincerus recipiendus.

[Imò similimè agit. Idèò repellendus & fugiendus]

II. Cùm comparationis tertium mutatur
 Abrahamus est dissimilis Lot ho. Abrahamus fuit pius
 Lot non fuit pius.

[Mutatur hic comparationis tertium, quia dissimiliter conferuntur non in pietate, sed in ætate, forma, aliisque bonis.]

III. Cùm attributio est incommoda & inepta; ut, Si bonus pastor animam pro ovibus datus rectè facit. Mercenarius sua commoda quarens non est homo.

[Inepta est attributio, cùm sit dicendum; Mercenarius commoda sua quarens non rectè facit.]

Hactenus de argumentis primis; sequuntur ORTA a primis.

CAPUT XXVI.

ORTA argumenta sunt, quæ perinde sunt ad id quod arguunt, sicut prima unde oriuntur.

Orta dicuntur, quia originem & arguendi affectionem à primis trahunt. Appellantur & Derivata.

[Argumenta orta sive derivata naturam primorum ex quibus derivantur, retinent, & qua vis, natura, emphasis & energia est arguendi in primis, eadem etiam est in ortis.]

Quemadmodum igitur illa se mutuo arguunt vel consensione vel dissensione, vel comparatione; Ita & orta ex causis eâ vè arguunt, quâ causâ; orta ex subjectis & adjunctis, eâ quâ

hac ipsa; orta ex dissentaneis & comparatis, virtute dissentaneorum & comparatorum arguunt; ut justus est argumen-

tum ortum ex justitia, quæ est causa justitiam formalis. Qua ergo vi causa formalis effectum formatum arguit, eâ justitia ju-

rum; & vicissim, qua effectum formatum causam formativam, eâ justus justitiam. Sic Flora (florum Dea) argumentum

ortum est ex floribus, qui sunt subjectum occupans circa quos conservandos Flora Dea occupata. Qua ergo vis

& energia est arguendi in subjecto occupante & adjuncto occupato, eadem etiam est in Florâ & floribus; & vicissim

contra. Perinde ergo se arguunt orta, ut prima à quibus oriuntur. Differunt nihilominus orta, à primis. I. Prima

non sunt originis; Orta non sunt sua originis. II. Orta arguunt